

Raznoterosti.

F. S. Vilhar. V „Revue Internationale de Musique“ je napisal odlični francoski kritik E.—E. Vincent o našega rojaka F. S. Vilharja hrvaški operi „Smiljani“ to-le laskavo oceno:

Med najznamenitejšimi teh oper treba navesti „Smiljano“, katero je uglasbil F. S. Vilhar. Libretto je speval pesnik Milan Kreković, a vsebino je vzel iz neke starejše pripovedi. Stihi so ubrani iznova iz dolgih in kratkih zlogov in završujejo z asonancami ter so prav primerni za glasbo. Dejanje je slikovito, narodno in ponekod slično češkim pesmam, iz katerih je Smetana zajemal svojo inspiracijo.

Uvertura opere je pisana v visokem stilu, pa v svoji konstrukciji spominja na najlepše klasične uverture.

Iz lahkega poziva harf sledi fraza na ljudski temi eksponirana s klarineti, a potem prenesena v druge instrumente z mnogimi varijacijami in popolnim poznanjem nijans ter kontrapunktnih efektov. Cela tema v svojem razvitku je polna bistrosti in se povsem drži klasičnih principov.

Dejanje se vrši v Bosni, in opera se deli v dva čina — sedaj je predelana v štiri — a delujočih je sedem oseb. Kori intervenirajo malo ali nič. Zapletek je zelo živahen, lepo in vešče prirejen ter je ohranil oni ljudski značaj, kateri se nahaja v gledaliških produkcijah Dolenje Avstrije. Ti surogati venecijanske umetnosti so ohranili pri različnih narodih oni lahki, svobodni polet, ki se nahaja v produkcijah, inspiriranih v klasičnih tradicijah.

Ali fantastična priroda dinarskih Alp, med katerimi se je odgojil duh Karla Gozzi-ja, kjer so se razvili slikoviti bosanski običaji, zanesljivo osigura gledališču v Zagrebu polno uspeha v genru historijskem in ljudskem.

V prvem činu (tretji prizor) poleg dueta, ki je nekoliko poitalijančen, opozarjamo na lepi kvartet (peti prizor), ki nas spominja pokojnega Chabrierja. Velika scena za tem (s petjem basa) je prekrasno orkestrirana. V drugem činu (tretji prizor) ljudska tema v treh kupletih pripravlja prizor za bariton in sopran, kjer je takt prav originalen.

Žal mi je, da moram tako razčlanjati partituro, ki je interesantna od početka do

konca. Ali velika zasluga avtorja „Smiljane“ je, da ne pripada nobeni šoli. Italijanska oblika ni povsem zavržena, toda ritem ne škodi prav nič deklamaciji, in recitativ je zelo niansiran in zelo čisto. Na neovržno vrednost orkestracije se nečem vračati.

Ta ocena je posneta po „Viencu“ št. 34, kjer je naveden naslov članka „Le Mouvement musicale croate“, ki obsega razvoj novejših hrvaških glasbe ter našteva tudi druge Vilharjeve skladbe, ocenjuje jih prav laskavo; naposled je „Mrtva ljubav“ od P. Preradovića, uglasbil F. S. Vilhar, natisnjena celó v francoskem prevodu. Tako cenijo tujci našega slavnega rojaka.

Slovenskim pisateljem!

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je pred nekaj leti od raznih p. n. čestilcev dičnega in nepozabnega Slomškega nabralo vsoto 200 kron kot nagrado za najboljši spis „Slomšek kot pedagog“. Ker po izreku ocenjevalcev takrat ni bilo za nagrado primernih spisov, vložila se je zgoraj omenjena vsota v ptujsko posojilnico ter bo narasla do bližajoče stoletnice Slomškovega rojstva dné 26. listopada leta 1900. na 300 kron. Opozarjamo torej tem potem p. n. slovenske pisatelje in čestilce slavnega pedagoga na to nagrado z domoljubno prošnjo, da se že sedaj lotijo hvaležnega dela, katero bo uveljavilo v preprosti in lahkoumevni besedi tega za štajerske Slovence toli zaslužnega moža.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj
meseca julija 1898.

Za odbor: *Fr. Žiher.*

„Der Süden.“ Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Zadnja številka (8) tega časopisa nas je prijetno iznenadila. V njej se naznanjuje, da bo ta časopis od 1. listopada t. l. izhajal po trikrat na mesec in sicer 1., 10. in 20. Konsorcij tega lista je storil ta korak, ker se je ogromno gradiva nakopičilo ter je bilo vsekako potrebno, da ta list izide večkrat. Želji mnogo prijateljev lista, ki si jih je pridobil v kratkem času svojega obstanka, se je deloma ustreglo. Da bo mogel ta list — kakor znano, glasiló slovenskih in hrvaških državnih poslancev — popolnoma zadoščati svoji nalogi, treba mu vsestranske podpore — z obilnim naročevanjem. Stori vsak rodoljub svojo dolžnost, delujte za list povsod, nabirajte naročnike in inserente, pa bo lahko ustrezal svoji nalogi v središču avstrijskem.

Uredništvo in upravništvo lista „Der Süden“, Dunaj, I., Plankengasse 4. Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 65 kr.